

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar il-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Kunsill, lill-Parlament Ewropew, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Regġuni — Negħbu l-istigma tal-falliment kummerċjali — Lejn politika li tagħti opportunità oħra — Nimplimentaw is-Shubija ta' Lisbona għat-Tkabbir u għall-Impjiegi

COM(2007) 584 finali

(2008/C 224/05)

Nhar il-5 ta' Ottubru 2007, il-Kummissjoni Ewropea ddecidiet, b'konformità ma' l-Artikolu 262 tat-Trattat li jstabbilixxi l-Komunità Ewropea, li tikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Kunsill, lill-Parlament Ewropew, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Regġuni — Negħbu l-istigma tal-falliment kummerċjali — lejn politika li tagħti opportunità oħra — Nimplimentaw is-Shubija ta' Lisbona għat-Tkabbir u għall-Impjiegi

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għas-Suq Uniku, il-Produzzjoni u l-Konsum, inkarigata sabiex tipprepara l-hidma tal-Kumitat dwar is-sugġett, adottat l-opinjoni tagħha nhar is-6 ta' Mejju 2008. Ir-rapporteur kien is-Sur Morgan.

Matul l-445 sessjoni plenarja tiegħu li nżammet fit-28 u d-29 ta' Mejju 2008 (seduta tad-29 ta' Mejju 2008), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-opinjoni b'70 vot favur u 3 astensjonijiet.

1. Konkluzjonijiet u Rakkomandazzjonijiet

1.1 Il-Kummissjoni ilha tindirizza l-effetti negattivi tal-falliment kummerċjali sa mill-2001. Hija tat prominenza partikolari lill-htieġa li jitjiebu l-proċeduri ta' falliment. Minhabba l-kompetenza limitata tagħha f'dan il-qasam, il-Kummissjoni iffukat fuq il-għbir tad-data dwar il-konsegwenzi legali u soċjali tal-falliment kummerċjali, l-iffaċilitar ta' l-identifikazzjoni, it-tixrid ta' Prattiki tajba u l-hidma fuq għodda ta' twissija bikrija bhala mezz ta' tnaqqis ta' l-istigma tal-falliment.

1.2 Il-KESE japprova l-enfasi tal-Kummissjoni fuq il-htieġa li tingheleb l-istigma tal-falliment kummerċjali. Kundizzjonijiet nazzjonali tajba ta' qafas għall-intraprenditorija huma kruċjali għall-isfruttament shih tal-potenzjal intraprenditorjali ta' l-UE u għall-holqien ta' kumpaniji dinamiċi. L-apprezzament soċjetali ta' l-intraprenditorija ta' suċċess, kruċjali għal dan il-għan, għandu jimxi id fid ma' politika li tippromwovi opportunità oħra għall-intraprendituri li fallaw.

1.3 Il-Kummissjoni għandha raġun tafferma li l-holqien tal-kummerċ, is-suċċess kummerċjali u l-falliment kummerċjali kollha huma kollha aspetti intrinziċi ta' l-ekonomija tas-suq. Hija tenfasizza sew li b'riżultat tan-nuqqas ġenerali ta' apprezzament soċjetali u n-nuqqas ta' fehma ta' xi tisser sewwa sew l-intraprenditorija, id-diffikultà kummerċjali jew il-falliment kummerċjali mhumieq qed jiġu aċċettati bhala r-riżultati ta' żvilupp ekonomiku normali u l-anqas bhala opportunità ta' bidu mill-ġdid. L-UE trid tibdel il-mentalità tagħha. Aktar ma l-istigma tal-falliment tintrabat ma' min kien fallut, aktar aktar issir riskjuża kull intrapriża ġdida, u dan ir-riskju jintrabat mal-partecipanti kollha interessati fl-intrapriża.

1.4 Il-liġijiet ta' l-Istati Uniti jfittxu li jibbilanċjaw l-interessi tad-debituri, kredituri u s-soċjetà in ġenerali. Il-KESE jemmen li l-Istati Membri għandhom jiġu mħajra biex jilhqqu l-istess bilanċ. Il-falliment u n-nuqqas ta' hlas tad-djun jistgħu joholqu diffikultajiet enormi għall-kredituri tant li jistgħu jwassalhom għall-falliment. Kumpanija tista' tinheles mid-dejn sabiex tinghata l-opportunità li terġa' tibda mill-ġdid, madanakollu, fil-konfront tal-kredituri, din is-soluzzjoni tista' tkun wahda ferm ingusta. Il-liġijiet dwar il-falliment iridu jilhqqu l-bilanċ ġust.

1.5 Mill-perspettiva tas-soċjetà in ġenerali, iż-żamma shiha jew ta' parti mill-intrapriża fil-kummerċ tista' tkun l-aħjar soluzzjoni. Kumpanija potenzjalment vijabbli tista' thalli redditu għal kull min għandu sehem fiha. Barra minn hekk, jekk kumpanija falluta tinheles mill-kuraturi fallimentari, l-impjegati jkunu jistgħu iżommu xogħolhom. Intrapenditur fallut li jerga' jidhol fin-negozju, jerga' johloq impjeg ġdid. Kull forma ta' impjeg li jirrużulta minn dawn il-metodi żgur li huwa ta' ġid għas-soċjetà in ġenerali.

1.6 Hemm hafna metodi ta' kif intrapriża tista' tfalli, anke f'każ ta' intrapenditur li jkollu l-aktar intenzjonijiet tajbin. Il-holqien ta' intrapriża vijabbli fil-fażi tat-tnedija tagħha mhuwix dejjem possibbli. Lil hinn mit-tnedija, mudell kummerċjali difettuz jista' jfisser li l-kumpanija m'għandiex futur. Min-naha l-oħra, il-kumpaniji potenzjalment vijabbli jistgħu jfallu minhabba żbalji ta' l-intrapendituri jew għal raġunijiet lil hinn mill-kontroll tagħhom. Kumpaniji bhal dawn jistgħu u għandhom jiġu salvati mir-riċevituri b'riżultat li hafna mill-postijiet tax-xogħol isalvaw ukoll.

1.7 Hu importanti li issir distinzjoni bejn il-kumpanija u d-diretturi tagħha. Id-diretturi jistgħu jfallu fl-istess waqt li r-riċevitur ikun qiegħed isalva lill-kumpanija u l-impjegati tagħha. Kumpanija tista' tfalli metal-intraprendituri tagħha jkunu fallew minhabba l-garanziji bankarji li jkunu taw, anke jekk l-imġiba personali tagħhom ma kinitx qarrieqa. Il-Kummissjoni tinsab imħassba dwar dawn l-intraprendituri ġenwini. Żgur li dawn l-intraprendituri jisthooqilhom opportunità oħra aktar u aktar meta nrexxielhomjoholqu kummerċ tajeb iżda xorta fallew jew minhabba n-nuqqas ta' esperjenza jew sforz xorti hazina; l-ekonomija teħtieġ hiliethom. Ohrajn, li jfallu minhabba inkompetenza u nuqqas ta' viżjoni x'aktarx li f'it għandhom x'joffru lill-ekonomija, anke jekk jirrexxielhom isibu investituri li jappoġġjawhom. Mhux l-intraprendituri falluti kollha jisthooqilhom opportunità oħra.

1.8 L-inizjattiva tal-Kummissjoni għenet sabiex twassal għal riforma madwar l-UE. Hafna Stati Membri diġa' siltu xi ispirazzjoni mill-prattiki tajba u l-konklużjonijiet ta' politika miġbura fil-livell Ewropew. Madwar terz ta' l-Istati Membri ressqu pjanijiet biex jirrifurmaw il-legislażzjoni nazzjonali dwar il-falliment. Madankollu, kważi nofs il-pajjiżi ta' l-UE għad iridu jiehdu l-ewwel passi f'din id-direzzjoni. Filwaqt illi l-Kummissjoni għandha kompetenza limitata f'dan is-settur politiku, il-KESE jhegġiġha biex tuża kull mezz disponibbli sabiex thegġeġ lill-ministri tal-finanzi ta' l-Istati Membri biex jintervjenu. Fl-opinjoni tal-KESE, il-progress ta' l-Istati Membri, b'mod ġenerali, f'it li xejn huwa meqjus sodisfaċenti.

1.9 Il-KESE jilqa' bis-shih il-punti kollha li tqajmu fil-Komunikazzjoni fir-rigward tal-liġi dwar il-falliment, soġġetti dejjem għad-dettalji tal-liġijiet li jidhlu fis-seħh dwar dan. Dawn jinkludu r-rikonoxximent formali tal-fallimenti ġenwini, it-tnaqqis tar-restrizzjonijiet legali, l-iskwalifiki u l-projbizzjonijiet bi procedimenti mghaġġla. L-ghan medju għandu jkun li l-proċeduri ma jtawlux aktar minn sena.

1.10 Il-KESE jemmen li hu importanti hafna li l-Istati Membri kollha jtemmu r-revizjoni tal-liġijiet dwar il-falliment tagħhom bl-inqas dewmien possibbli. B'żieda mat-tibdiliet fil-liġi, huwa importanti hafna li l-fallimenti jiġu trattati b'urgenza mill-qrati. Il-proċess irid ikun organizzat tajeb. Dawn it-tibdiliet huma l-mira ewlenija tal-programm "Opportunità Oħra" (Second Chance).

1.11 L-appoġġ attiv lin-negozji friskju hu t-tieni messagġ mnizzel fil-Komunikazzjoni. Fih innifsu m'huwiex parti mill-programm "Opportunità Oħra". Minflok hu programm mahluq biex jevita l-falliment u biex jiproteġi n-negozji u l-impjegati. Is-sezzjoni 4.0 tagħti numru ta' eżempji ta' fallimenti kummerċjali li setgħu ġew evitati. F'dan ir-rigward il-punt ewleni tal-Komunikazzjoni hu li tbiegħed fallimenti evitabbli permezz ta' twissija bikrija, id-dispozizzjoni ta' finanzjament temporanju u s-servizzi tal-konsulenti.

1.12 Għall-biċċa l-kbira ta' l-SMEs, dan il-programm m'huwiex prattiku hafna peress li hemm f'it mekkanizmi għall-identifikazzjoni pro-attiva ta' negozji friskju fost l-għexieren ta' eluf ta' SMEs. Madankollu, l-Istati Membri huma mhegġa biex jagħmlu l-aħjar użu possibbli mill-possibilitajiet li jeżistu, eż. l-użu Franċiż ta' l-awtoritajiet tal-VAT biex jagħtu twissja bikrija lill-kumpaniji b'possibbiltà ta' problemi ta' likwidità. Il-Kummissjoni tghid illi l-miżuri ta' appoġġ għandhom jiffukaw fuq il-harsien mill-falliment, il-parir esperti u l-intervent f'waqtu. Il-problema tqum meta d-diretturi ma jgħarfux li n-negozju tagħhom jinsab friskju. Il-gvernijiet ta' l-Istati Membri jridu jaħdmu mal-professjoni ta' l-accountants u l-organizzazzjoni ta' appoġġ għall-SMEs biex jiżviluppaw dawk il-miżuri pro-attivi li huma adegwati għall-kultura tagħhom ta' l-SMEs.

1.13 Huwa ċar li l-aktar rakkomandazzjoni importanti fil-Komunikazzjoni hi marbuta mar-riforma tal-Liġi dwar il-Falliment. Din hija l-miżura ewlenija li mingħajrha l-programm "Opportunità Oħra" qatt ma jista' jitneda.

1.14 Uħud mir-rakkomandazzjonijiet anqas vinkolanti fil-Komunikazzjoni jistgħu jiġu implimentati mingħajr tibdiliet fil-liġi dwar il-falliment. Meta l-liġi tkun inbidlet, il-miżuri mhux vinkolanti l-oħra proposti mill-Kummissjoni ikunu jistgħu jittwettqu. Il-punt ewleni tal-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni jintilef mingħajr tibdiliet fil-liġi dwar il-falliment.

1.15 Il-KESE jemmen li kull Stat Membru għandu jwieġeb għal din il-Komunikazzjoni billi jinkludi l-proposti tiegħu fil-pjan Nazzjonali għall-istrategija ta' Lisbona (tapplika l-linja gwida #15).

2. Introduzzjoni

2.1 Il-Kummissjoni ilha tindirizza l-effetti negattivi tal-falliment kummerċjali sa mill-2001. Hija tat prominenza partikolari lill-htieġa li jitjebu l-proċeduri ta' falliment. Minhabba l-kompetenza limitata tagħha f'dan il-qasam, il-Kummissjoni iffukat fuq il-ġbir tad-data dwar il-konsegwenzi legali u soċjali tal-falliment kummerċjali, l-iffacilitar ta' l-identifikazzjoni, it-tixrid ta' prattiki tajba u l-hidma fuq għodda ta' twissija bikrija bħala mezz ta' tnaqqis ta' l-istigma tal-falliment.

2.2 Dan wassal għat-tnedija ta' riforma madwar l-UE. Hafna Stati Membri diġa' siltu xi ispirazzjoni mill-prattiki tajba u l-konklużjonijiet ta' politika miġbura fl-livell Ewropew. Madwar terz ta' l-Istati Membri ressqu pjanijiet biex jirrifurmaw il-legislażzjoni nazzjonali dwar il-falliment. Madankollu, kważi nofs il-pajjiżi ta' l-UE għad iridu jiehdu l-ewwel passi f'din id-direzzjoni. Filwaqt illi l-Kummissjoni għandha kompetenza limitata f'dan is-settur politiku, il-KESE jhegġiġha biex tuża kull mezz disponibbli sabiex thegġeġ lill-ministri tal-finanzi ta' l-Istati Membri biex jintervjenu. Fl-opinjoni tal-KESE, il-progress ta' l-Istati Membri, b'mod ġenerali, f'it li xejn huwa meqjus sodisfaċenti.

TABELLA A: IL-QAGHDA ATTWALI FL-ISTATI MEMBRI

I.	IVA, il-Miżuri jeżistu	(I)	Il-miżuri huma parzjalment ippjanati/disponibbli	L	L-ebda miżura ma tezisti							
	Tagħrif/ edukazzjoni	Strategija ġenerali	Pubblicità tad-deċiżjoni tal-Qorti dwar il-falliment ġenwini	Restrizzjonijiet mnaqqa, eċċ.	Trattament legali aħjar għal min ifalli ġenwinament	Perjodu qasir ta' helsien u/jew għajuna għall-hlas tad-dejn	Proċedimenti ristrutturati	Spjanta lill-appogg	Trawwim tar-rabiet	Taħdidiet fis-settur finanzjarju	Total I + (I)	
Il-Belġju	L	L	(I)	(I)	I	(I)	L	L	L	L	4	
Il-Bulgarija	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	0	
Ir-Repubblika Ċeka	L	L	L	L	L	L	(I)	L	L	L	1	
Id-Danimarka	L	L	L	I	(I)	I	(I)	L	L	L	4	
Il-Ġermanja	(I)	L	L	I	I	(I)	L	L	L	L	4	
L-Estonja	L	L	L	L	L	(I)	(I)	L	L	L	2	
L-Irlanda	L	L	L	L	L	I	I	L	L	L	2	
Il-Greċja	L	L	L	I	(I)	(I)	I	L	L	L	4	
Spanja	L	L	L	L	I	I	I	L	L	L	3	
Franza	L	L	L	L	(I)	L	I	L	(I)	L	3	
L-Italja	L	L	L	I	I	(I)	(I)	L	L	L	4	
Ċipru	L	L	(I)	(I)	L	(I)	(I)	L	L	L	4	
Il-Latvja	L	L	L	L	L	L	(I)	L	L	L	1	
Il-Litwanja	L	L	L	I	(I)	I	(I)	L	L	L	4	
Lussemburgu	L	L	L	L	L	L	L	I	L	L	1	
L-Ungerija	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	0	
Malta	L	L	L	(I)	(I)	L	L	L	L	L	2	
L-Olanda	(I)	L	L	L	(I)	(I)	L	L	L	(I)	4	
L-Awstrija	L	(I)	L	(I)	(I)	(I)	I	(I)	(I)	L	7	

	Tagħrif/ edukazzjoni	Strategija ġenerali	Pubblicità tad-deċizzjoni tal-Qorti dwar il-falliment ġenwini	Restrizzjonijiet mnaqqsa, eċċ.	Trattament legali aħjar għal min ifalli ġenwinament	Perjodu qasir ta' helsien u/jew għajna għall-hlas tad-dejn	Proċedimenti ristrutturati	Spinta lill-appoġġ	Trawwim tar-rabtiet	Taħdidiet fis-settur finanzjarju	Total I + (I)
Il-Polonja	L	L	L	L	(I)	(I)	I	L	L	L	3
Il-Portugal	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	0
Ir-Rumanija	L	L	L	(I)	(I)	L	I	L	L	L	3
is-Slovenja	L	L	L	L	L	(I)	L	L	L	L	1
Is-Slovakkja	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	0
Il-Finlandja	L	L	L	I	L	(I)	I	I	L	L	4
L-Isvezja	L	L	L	L	I	(I)	I	L	L	L	3
Renju Unit	L	L	I	I	I	I	I	L	L	L	5
Total I + (I)	2	1	3	12	15	17	17	3	2	1	
L-Istati Uniti	L	L	L	I	(I)	I	I	L	L	L	4

2.3 It-tabella A mehuda mill-Komunikazzjoni. Il-kolonna 4 sa 6 jirrigwardaw ir-riforma tal-ligijiet dwar il-falliment. It-tabella turi li l-Istati Membri huma attivi hafna fir-rigward tal-leġislazzjoni waqt li fl-istess hin turi wkoll li l-ligijiet riveduti dahlu fis-sehh fi ftit pajjiżi biss. Jekk it-totali taht il-kolonna qed jirreferu għall-applikazzjoni tal-leġislazzjoni, allura t-total m'għandux ikun ta' 12,15,17 u 17 iżda ta' 6,6,5 u 10. Dan riżultat f'qir mis-27 Stat Membru. L-azzjoni kalma jew in-nuqqas ta' azzjoni qed ikunu ta' hsara għall-attività intraprenditorjali fl-Istati Membri u sakemm ma jsehhux it-tibdiliet mehtieġa, il-possibbiltà tal-falliment ser tibqa' ostakolu importanti għall-intrapriża.

2.4 Fattur iehor li johroġ mit-tabella hu li s-sitt kolonna ta' madwar il-kolonna marbutin mal-leġislazzjoni huma bejn wiehed u iehor vojta. Dan hu kemmxejn sorprendenti għaliex għalkemm il-leġislazzjoni dwar il-falliment ghadha ma nbidlitx f'hafna Stati Membri, minkejja kollox, setgħu ġew applikati mizuri ohra mhux vinkolanti.

2.5 Sabiex ikun jista' jqabbel, il-KESE talab lill-Kummissjoni biex tipprovdi d-data ekwivalenti għal dik mogħtija fit-tabella

iżda did-darba fir-rigward ta' l-Istati Uniti. L-Istati Uniti ġew inkluzi fit-tabella għar-raġunijiet segwenti:

— Restrizzjonijiet imnaqqsa — I. — Fl-Istati Uniti ma tapplika l-ebda waħda mir-restrizzjonijiet l-aktar komuni fl-UE (eż. iż-żamma ta' fallut milli jsir direttur ta' kumpanija, iż-żamma ta' fallut milli jsir fiduċarju, u l-istabbiliment ta' kull tip ta' limitu ta' kreditu għall-fallut). Fil-fatt, is-sezzjoni 525 tal-Kodiċi dwar il-Falliment ta' l-Istati Uniti (US Bankruptcy Code) tiddikjara li ma tistax issir diskriminazzjoni kontra individwi bbażata biss fuq jekk humiex jew kinux suġġetti għall-proċedimenti ta' falliment.

— Trattament Legali Aħjar — (I). Bħall-pajjiżi l-oħra ta' l-UE, ma jingħata l-ebda helsien f'każ ta' kondotta hażina, imġiba qarrieqa, eċċ. Ma jeżisti l-ebda "trattament aħjar" iehor.

— Perjodu qasir ta' helsien — I. Ma hemm l-ebda perjodu speċifiku li matulu l-fallut jzomm l-istatus ta' fallut qabel ma jiġi meħlus.

— Proċedimenti ristrutturati — I. L-iktar forma komuni ta' proċedimenti dwar il-falliment użati mill-individwi hu l-Kapitolu 7 dwar il-likwidazzjoni jew il-falliment. Generalment il-proċess jiehu 3-4 xhur biex jintemm. Bhala protezzjoni kontra applikazzjonijiet żejda, il-Kapitolu 7 ma jistax jintuża minn individwi li ġa ghamel użu minnu fis-sitt snin ta' qabel.

2.6 Il-Kodiċi ta' l-Istati Uniti jirrifletti mentalità kompleta differenti minn dik komuni f'hafna, jekk mhux f'kull Stat Membru. Il-perspettiva legali attwali ta' hafna mill-Istati Membri turi kemm din il-kwistjoni għadha mhix mifhuma. Il-hin li qed jinjala biex jinbidlu l-ligijiet dwar il-falliment juru li l-UE għadha ma fehmitx sew il-punt. Bidla fil-mentalità thaffef l-introduzzjoni ta' ligijiet godda. Bl-istess mod, minghajr bidla bhal din, il-miżuri li mhumiex vikolanti qatt mhu ser jitwettqu.

2.7 Fis-seklu dsatax il-falliment kummerċjali tant kienet stigmatizzata li kien iwassal għas-suwiċidju fost l-intraprendituri falluti. Minkejja li fis-seklu 21 is-suwiċidju naqas, l-istigma soċjali għadha teżisti. Iċ-ċittadini Ewropej iridu jifhmu li l-intraprenditur qed iwettaq hidma ta' valur għoli anki meta jfalli. Ċertu numru ta' fallimenti hu inevitabbli. Ftit inqas minn tliet kwarti (73,0 %) tad-931 435 intrapriża li tnedew fl-1998 fl-ekonomiji kummerċjali ta' Spanja, il-Finlandja, l-Italja, il-Lussemburgu, l-Isvezja u r-Renju Unit baqgħu jeżistu biss għal sentejn. Ftit inqas min-nofs (49,1 %) ta' l-istess gabra ta' intrapriži baqgħu jeżistu għal hames snin, sa' l-2003.

2.8 Il-Kummissjoni għandha raġun tafferma li l-holqien tal-kummerċ, is-suċċess kummerċjali u l-falliment kummerċjali huma kollha parti mill-ekonomija tas-suq. Hija tenfasizza korrettament li minhabba n-nuqqas ġenerali ta' apprezzament tas-soċjetà u n-nuqqas ta' fehma li teżisti f'dan il-qasam, id-diffikultà jew anke l-falliment kummerċjali għandhom mhumiex qed jinftejmu bhala pass ekonomiku normali u opportunità għal bidu mill-ġdid. L-UE trid tibdel il-mentalità tagħha. Aktar ma nistigmattizaw lil min xi darba falla aktar ser inpoġġu lil kull intrapriża għadha friskju, riskju li ser jirtuh ukoll il-partijiet interessati kollha fil-qasam ta' l-intrapriża.

2.9 Il-ligijiet ta' l-Istati Uniti jfittxu li jibbilanċjaw l-interessi tad-debituri, l-kredituri u s-soċjetà in ġenerali. Il-KESE hu ta' l-opinjoni li l-Istati Membri għandhom jiġu mhajra jiksbu l-istess bilanċ. Hekk kif ser nispejgaw fir-4 sezzjoni ta' din l-opinjoni, il-falliment u d-djun mhux imhallsa jistgħu johlqu diffikultajiet enormi għall-kredituri u jwassluhom għall-falliment. Kumpanija tista' tinheles mid-dejn sabiex tinghata l-opportunità li terġa' tibda mill-ġdid, madanakollu, fil-konfront tal-kredituri, din is-soluzzjoni tista' tkun wahda ferm ingusta. Il-ligijiet dwar il-falliment iridu jilhqgħu bilanċ ġust.

2.10 Mill-perspettiva tas-soċjetà in ġenerali, iż-żamma shiha jew ta' parti mill-intrapriża fil-kummerċ tista' tkun l-ahjar soluzzjoni. Kumpanija potenzjalment vijabbli tista' thalli redditu għal kull min għandu sehem fiha.

2.11 L-interessi ta' l-impjegati huma protetti b'numru ta' metodi. L-Istati Membri implimentaw id-Direttiva dwar il-Falliment li tippovdi l-hlasijiet għall-haddiema, f'każ ta' falliment. Jekk kumpanija falluta tinheles mill-kuraturi tal-falliment, l-impjegati jkunu jistgħu jżommu xogħolhom. Intrapenditur fallut li jerga' jidhol fin-negozju, jerga' johloq impjeg ġdid. Kull forma ta' impjeg li jirrużulta minn dawn il-metodi żgur li huwa ta' ġid għas-soċjetà in ġenerali

3. Sintezi tal-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni

3.1 *Id-dehra pubblika, l-edukazzjoni u l-mezzi tal-massa*

3.1.1 L-ewwel pass fit-trattament ta' l-effetti negattivi tal-falliment kummerċjali huwa li dan jiġi diskuss pubblikament. Fl-UE l-pubbliku ġenerali ta' sikwit ihares lejn il-falliment bhala kwistjoni kriminali, tkun xi tkun il-kawża. Il-mezzi tal-massa għandhom rwol pożittiv x'jaqdu fit-trattament ta' dan in-nuqqas ta' fehma. It-tagħlimiet li għandhom jinkisbu huma dawn li ġejjin:

- (a) Il-benefiċċji ta' bidu mill-ġdid għandhom jitressqu f'kampanji ta' tagħrif u programmi ta' edukazzjoni, biex juru li bosta attentati jimxu id fid ma' proċess normali ta' tagħlim, riċerka u skoperta.
- (b) Il-mezzi tal-massa jistgħu jkollhom rwol fid-dissoċjazzjoni tal-falliment u l-frodi u t-tixrid tal-benefiċċji ta' l-intraprenditorija mġedda, għalhekk itejbu d-dehra tat-tnedija kummerċjali mill-ġdid qalb il-pubbliku in ġenerali u jevalwaw l-esperjenzi tagħhom.
- (c) Aktar diskussjoni dwar il-kwistjoni ma' l-atturi kollha rilevanti għandha tghin biex tikxef il-hafna lati ta' l-istigma li jiċċirkondaw il-falliment kummerċjali.

3.2 *Ir-rwol tal-ligi dwar il-falliment*

3.2.1 Il-bidu mill-ġdid wara falliment jista' jkun ta' sfida minn aspekk legali. F'hafna pajjiżi l-ligi dwar il-falliment għadha titratta l-kulhadd bl-istess mod irrispettivament minn jekk il-falliment kienx qarrieqi jew irresponsabbli jew jekk il-falliment ma kien l-ebda htija ovvja tas-sid jew tal-manijer, jiġifieri ġenwin u bla habi.

3.2.2 Ghadd ta' regoli jimponu restrizzjonijiet, projbizzjonijiet u skwalifiki fuq il-fallimenti fuq il-baži biss ta' l-eżistenza ta' proċedimenti ta' falliment. Din l-istrateġija awtomatika ma tikonsidrax ir-riskji li huma fatt ta' kuljum tal-hajja kummerċjali u

timplika twemmin li l-fallut huwa xi hadd li fih is-socjetà ma tista' tpoġġi l-ebda fiducja jew affidabbiltà. Tehtieg bidla radikali fir-razzjonalità tal-liġijiet dwar il-falliment fl-UE. Il-punti ewlenin huma kif ġejjin:

- (a) Huwa kruċjali li jinholq il-qafas xieraq li, filwaqt li jhares l-interessi tal-partijiet kollha kif misthoqq, jirrikonoxxi l-possibbiltà għal intraprenditur li jfalli u jerga' jibda mill-ġdid. Il-liġi dwar il-falliment għandha tinkludi distinzjoni cara bejn it-trattament legali għal dawk li jfallu ġenwinament u dawk li jfallu b'mod qarrieqi.
- (b) Intraprendituri li jfallu minghajr ma jkun tort tagħhom għandhom ikunu intitolati li jirċievu decizjoni formali tal-Qorti li tiddikjarahom mhux qarrieqa u skużabbli. Din id-decizjoni għandha tkun pubblikament aċċessibbli.
- (c) Il-helsien minn kmieni ta' djun li jkunu baqghu sugġetti għal certi kriterji għandu jitqies fil-liġi dwar il-falliment.
- (d) Ir-restrizzjonijiet legali, l-iskwalifiki jew il-projbizzjonijiet għandhom jitnaqqsu.
- (e) Il-proċedimenti legali għandhom jiġu ssimplifikati u jithaffu, filwaqt li jimmassimizzaw il-valur ta' l-assi fi proprjetà ta' falliment fl-allokkazzjoni mill-ġdid tar-riżorsi. Tipikament, il-proċedimenti għandhom jintemmu wara massimu ta' sena.

3.3 Appoġġ attiv għal negozji friskju

3.3.1 L-istigma tal-falliment fin-negozju hija raġuni wahda għalfejn hafna mill-Intrapriżi Żgħar u ta' Daqs Medju bi problemi finanzjarji jostru l-problemi tagħhom sakemm ikun tard wisq. Azzjoni f'waqtha hija kruċjali biex tevita l-falliment u salvataġġ huwa f'bosta każi preferibbli għal-likwidazzjoni. Il-lezzjonijiet ewlenin huma:

- (a) L-għadd ta' fallimenti ma jstgħux jixxejnu kompletament, iżda appoġġ bikri għall-intrapriżi vijabbli għandu jgħin biex iżomm il-fallimenti f'minimu. Mizuri ta' appoġġ għandhom jiffukaw fuq il-harsien mill-falliment, parir espert u intervent f'waqthom.
- (b) Jehtieg tinghata attenzjoni lill-aċċessibbiltà ta' l-appoġġ, billi n-negozji friskju ma jstgħux ihallsu għal parir li jiswa hafna.
- (c) L-opportunitajiet ta' netwerking offruti mill-UE u l-organizzazzjonijiet Ewropej tan-negozju għandhom jiġu sfruttati bis-siħ.
- (d) Il-liġijiet dwar il-falliment għandhom jipprovdu għażla għall-istrutturar mill-ġdid aktar milli jiffukaw biss fuq il-likwidazzjoni.

3.4 Appoġġ attiv għall-intraprendituri għal tnedija mill-ġdid wara l-falliment

3.4.1 Ir-restrizzjonijiet li jhabbtu wiċċhom magħhom l-intraprendituri meta jerggħu jibdew mill-ġdid — riżorsi, hiliet rile-

vanti u appoġġ psikoloġiku — mhumiex indirizzati biżżejjed mill-appoġġ pubbliku. B'mod ġenerali, bidu mill-ġdid jista' jix-xekkel minhabba fin-nuqqas ta' riżorsi għall-istabbiliment ta' negozju ġdid, notament ta' mezzi finanzjarji. It-tagħlimiet li għandhom jinkisbu huma:

- (a) L-awtoritajiet rilevanti għandhom jiddedikaw biżżejjed mezzi finanzjarji għal tnedijiet godda billi jneħhu x-xkiel għall-iskemi finanzjarji pubbliċi għal min qed jibda mill-ġdid.
- (b) Il-banek u l-istituzzjonijiet finanzjarji għandhom jirrevedu l-attitudni kawta żżejjed tagħhom lejn min qed jibda' mill-ġdid, li ta' sikwit hija msejsa fuq rati negattivi ta' kreditu. Il-Kummissjoni qed taħseb biex tpoġġi din il-kwistjoni fuq l-aġenda tad-Diskussjoni tal-Bankiera u l-Intrapriżi ż-żgħar u ta' daqs medju.
- (c) Il-pajjiżi ta' l-UE għandhom jiżguraw li l-ismijiet ta' persuni li fallaw ġenwinament ma jidhrux f'listi li jirrestringu l-aċċess għas-self fis-settur bankarju.
- (d) Ix-xerrejja pubbliċi għandhom jaċċertaw li d-direttivi tax-xiri pubbliku ma joholqux żvantaġġ lil persuni li fl-imghoddi fallaw ġenwinament.
- (e) L-appoġġ psikoloġiku u tekniku xieraq flimkien mat-taħriġ speċifiku u kowċing għandhom ikunu disponibbli għal min qed jibda mill-ġdid.
- (f) L-awtoritajiet rilevanti għandhom jiffacilitaw ir-rabtiet bejn il-persuni bil-potenzjal li jibdew mill-ġdid, u l-klijenti, l-imsieħba kummerċjali u l-investituri bl-għan li jiġu appoġġjati l-htigijiet tal-persuni li jibdew mill-ġdid.

3.5 Bħala konklużjoni, kundizzjonijiet nazzjonali tajba ta' qafas għall-intraprenditorija huma kruċjali għall-isfruttament siħh tal-potenzjal intraprenditorjali ta' l-UE u għall-holqien ta' kumpaniji dinamiċi. L-apprezzament soċjetali ta' intraprenditorija ta' suċċess, kruċjali għal dan il-għan, għandu jimxi id f'id ma' politika li tippromwovi opportunità ġdida għall-intraprendituri li jinsabu friskju jew li fallaw.

4. Kummenti ġenerali

4.1 Il-KESE japprova l-enfasi mqieghda mill-Kummissjoni fuq il-htieġa li tingheleb l-istigma tal-falliment kummerċjali. Il-Kummissjoni għandha raġun tafferma li l-holqien tal-kummerċ, is-suċċess kummerċjali u l-falliment kummerċjali huma kollha parti mill-ekonomija tas-suq. Hija tenfasizza korrettament li minhabba n-nuqqas ġenerali ta' apprezzament tas-socjetà u n-nuqqas ta' fehma li teżisti f'dan il-qasam, id-diffikultà jew anke l-falliment kummerċjali għadhom mhumiex qed jinftieħmu bħala pass ekonomiku normali u opportunità għal bidu mill-ġdid.

4.2 Madankollu, il-KESE hu ta' l-opinjoni li waqt li hafna mill-gwida inkorporata fil-Komunikazzjoni hi indispensabbli, partijiet minnha ma jidhirx li huma daqshekk kredibbli. Ir-rizervi tal-Kumitat huma enfasizzati f'punti differenti f'sezzjonijiet 4 u 5 ta' din l-Opinjoni.

4.3 L-għan u l-mira ta' l-attività intraprenditorjali huma li jinholqoq negozju li jkun vantaġġjuż u skalabbli. L-intraprendituri jahdmu għall-innovazzjoni sabiex jissodisfaw il-htigijiet tal-klijenti li, jew m'humiex qed jiġu sodisfatti, jew mhux qed jiġu sodisfatti bl-aktar mod effiċjenti.

4.4 L-intraprenditur jista' jkun hu li jidentifika opportunità kummerċjali. Per eżempju, intraprenditur minn Londra ra opportunità għal negozju ta' importazzjoni/espportazzjoni bejn ir-Renju Unit u l-Indja, li jaqdi l-htigijiet taż-żewġ pajjiżi. B'hekk irnexxielu jimla vojt fis-suq. Intraprendituri oħra jimlew il-vojt fis-suq billi, per eżempju, jifthu restoranti jew hwienet tal-parukkiera f'komunitajiet fejn dawn is-servizzi huma neqsin.

4.5 L-Amazon hu eżempju ewlieni tal-qadi tal-htigijiet bl-aktar mod effiċjenti. Il-hwienet tal-kotba jeżistu biss għal dawk li għandhom il-hin u l-inklinazzjoni li jagħtu daqqa t'għajn lill-kotba iżda l-Amazon jaqdi l-htigijiet ta' settur differenti tal-pubbliku li jixtri l-kotba.

4.6 Xi intraprendituri jnedu negozju biex jisfruttaw vantaġġi fix-xjenza u t-teknoloġija. Hafna drabi dawn l-inizjattivi jtnisslu mill-hidma ta' l-universitajiet, l-istituti tar-riċerka jew kumpaniji bbażati fuq ix-xjenza. Erba' professuri mill-Università ta' Londra nedew kumpanija li tippovdi servizzi ta' analiżi ta' l-immagni bl-użu ta' software speċjalizzat biex itejbu l-metodi li bih jista' jitkejjel l-effett terapewtiku tal-medicinali li qed jiġu żviluppati. Is-software IP softwaer hu l-qalba ta' dan in-negozju. Wieħed mill-professuri nħatar Direttur Maniġerjali (MD) u jnsab fil-proċess li jiskopri jekk huwiex intraprenditur jew le.

4.7 Sabiex ikun ta' suċċess, l-intraprenditur jehtieg fuq kollox tliet affarijiet. L-ewwel u qabel kollox, hu jew hi jrid ikollhom l-għarfien u l-esperjenza mehtieġa biex jevalwaw tajjeb l-opportunitajiet tas-suq u l-kapaċità li jagħtu l-hajja lill-proposta kummerċjali, kemm jekk hi restaurant ġdid, jew servizz ta' l-ivvjagġar permezz ta' l-internet jew innovazzjoni fl-applikazzjoni xjentifika revoluzzjonarja. L-ewwel pass fil-holqien ta' kull intrapriża huwa li l-intraprenditur juri li l-proġett vijabbli. Dan ifisser l-iżvilupp ta' prodott jew ta' servizz sal-punt fejn ikun hemm klijenti li lesti li jħalsu l-prezz mehtieġ biex in-negozju jagħmel il-profitti u jmantni lilu nnifsu. Dan hu l-mument fejn hafna minn dawk bix-xewqa intraprenditorjali jfallu. Oħrajn jistgħu jitgħallmu mill-iżbalji tagħhom u jergħu jibdew. Oħrajn ma jitgħallmu qatt.

4.8 It-tieni rekwiżit hu l-finanzjament. Ċerti intrapriži tant ikunu attraenti li sa mill-bidu nett jirnexxielhom jattiraw l-attenzjoni ta' l-investituri tal-kapital riskjuż. Hafna investituri tal-kapital riskjuż ma jippartecipawx sakemm l-intraprenditur ma jsarrafx il-proposta f'"realità". Issa għandna l-iskema tal-kapital riskjuż li għet proposta mill-BEI iżda l-kapaċità tagħha ser

tkun limitata. Is-soltu l-finanzjament isir disponibbli f'partijiet jew f'taqsimiet differenti. Jekk l-ewwel fażi ta' finanzjament twas-sal għal riżultati tajbin, ikun aktar faċli li jinkiseb finanzjament ta' segwitu.

4.9 Aktar iva milli le, il-finanzjament għall-faži tat-tnedija jaasal mill-familja jew mill-hbieb. Hemm ukoll is-self mill-banek, iżda l-banek jehtieġu garanzija. Jekk in-negozju m'għandux assi, il-banek jużaw l-assi ta' l-intraprendituri bħala garanzija. Il-kriżi għall-intraprenditur, il-familja u l-hbieb tiġi meta joffru garanziji personali. Is-soltu dawn il-garanziji jmorru lil hinn mill-faži ta' tnedija għaliex il-kumpaniji privati jkunu jiddependu fuq l-appoġġ tal-banek sakemm il-kumpanija ssir ta' dominju pubbliku. Jekk il-bank jiġbor il-garanziji tal-kumpanija, l-intraprenditur jista' jitlef daru. F'ċirkustanzi bħal dawn, obligazzjonijiet ta' taxa jew ta' sigurtà soċjali jistgħu jgħarrqu s-sitwazzjoni.

4.10 Fl-Opinjoni tal-Kumitat dwar "l-Inċentivi fiskali għar-riċerka u l-iżvilupp (R&D)" (1) hegġigna lill-Istati Membri li jehilsu lill-individwi privati li jinvestu fil-kumpaniji li għandhom jibdew mit-taxxa. Inċentivi fiskali bħal dawn jistgħu jiffacilitaw il-possibbiltà li l-intraprendituri jikkapitalizzaw in-negozji l-godda.

4.11 Wara li tghaddi l-faži tat-tnedija ta' negozju ġdid, l-intraprenditur jiddependi mit-tielet prerekwizit indispensabbli għas-suċċess: mudell kummerċjali vijabbli. Dan hu ċ-ċavetta għall-iżvilupp tan-negozju. Il-mudell jiddependi fuq gabra ta' proporzjonijiet li jiġbru fihom l-elementi tan-negozju. Il-bejgħ imnaqqas mill-ispejjeż tal-prodott jagħtu margini gross li, wara t-tnaqqis ta' l-ispejjeż, ihalli profitt ta' qabel it-taxxa tajjeb biżżejjed biex jiġi servut u jithallas lura s-self lill-banek. Meta mudell kummerċjali ma jahdimx sewwa, jew meta l-manigment m'għandux il-hila jew l-esperjenza biex jimmaniġja l-bejgħ eċċ biex il-kumpanija timxi 'il quddiem, allura jiġri li dawk li pprovdeu il-garanziji finanzjarji għandhom il-possibbiltà li jfallu. Żgur li dan it-tip ta' falliment huwa esperjenza ta' tagħlim. Jekk l-intraprenditur ikun tghallem l-esiġenzi tal-mudell kummerċjali, allura jista' jkun hemm skop li jerga' jibda mill-ġdid.

4.12 Il-mudelli kummerċjali li kellhom suċċess fil-passat huma dejjem mhedda mill-bidla fil-persunal, il-klijenti, it-teknoloġiji u l-kompetituri. Wara t-tnedija b'suċċess ta' kumpanija, l-intraprendituri l-hin kollu ser jiffaċċjaw bidla, b'mod partikolari fin-negozji li għandhom x'jaqsmu mat-teknoloġija. L-intraprendituri li jfallu l-prova tal-bidla jistgħu jitgħallmu mill-esperjenza. Oħrajn, l-aktar is-sidien tat-tieni u t-tielet generazzjoni jista' jkun li ma jitgħallmux.

4.13 Ir-rwol ta' l-intraprenditur u tat-tim tiegħu huma ta' importanza assoluta fit-thaddim tal-mudell kummerċjali. Il-hiliet fil-ġestjoni tal-finanzi huma indispensabbli. Negozju tajjeb jista' tant ikun ta' suċċess li jinnegozja ż-żejjed sakemm jaasal f'punt li ma jkunx jista' jħallas l-kontijiet tiegħu. F'dan il-każ jista' jitqiegħed taht l-amministrazzjoni tal-kredituri tiegħu. Dawn in-negozji jistgħu joffru kull possibbiltà ta' tnedija mill-ġdid b'suċċess.

(1) ĠU C 10, 15/01/2008

4.14 Nassa finanzjarja oħra tista' tinholoq meta klijent kbir jiżbalja u ma jhallasx il-kontijiet, u jhalli lill-intraprenditur f'pożizzjoni li ma jistax ihallas il-kontijiet tiegħu u bil-bank lest biex jeskludih. Skond l-istatistiċi tal-Kummissjoni, wiehed minn kull erba' fallimenti hu kkawżat minn hlasijiet tard. F'każ bħal dan it-tnedija mill-ġdid tista' tkun vijabbli wkoll. Il-vulnerabbiltà ta' kumpaniji żgħar fid-daqs u fiż-żmien hi magħrufa kemm mill-gvernijiet ta' l-Istati Membri kif ukoll mill-Kummissjoni. Il-kwistjoni hi indirizzata mid-Direttiva dwar il-Hlasijiet Tard u ser terġa' tiġi trattata fl-Att dwar il-Kumpaniji Żgħar li jmiss.

4.15 Xi kumpaniji jfallu mingħajr ma jkollhom htija u minhabba raġunijiet li ma setgħux ġew antiċipati bħall-effett negattiv mill-avveniment tan-9/11 jew l-impatt ta' kondizzjonijiet klimatiki estremi. Madanakollu l-kumpaniji ta' l-assigurazzjoni setgħu taffew il-gravità tas-sitwazzjoni. Għalhekk l-organizzazzjonijiet li jappoġġjaw lin-negozji ż-żgħar għandhom jithegħgu jintroduċu l-benefiċċji ta' l-istrumenti prudenti lill-intraprendituri.

4.16 Fi ftit kliem, hemm hafna metodi kif intrapriża tista' tfalli, anke fil-każ ta' intraprenditur bl-aktar intenzjonijiet tajbin. Jista' ma jkunx possibbli li tinholoq intrapriża vijabbli fil-fażi tat-tnedija. Lil hinn mit-tnedija, mudell kummerċjali difettuż jista' jfisser li l-kumpanija ma jkollix futur. Min-naħa l-oħra, kumpaniji potenzjalment vijabbli jistgħu jfallu minhabba l-iżbalji ta' l-intraprendituri kif ukoll għal raġunijiet barra mill-kontroll tagħhom. Kumpaniji bħal dawn jistgħu u għandhom jinhelsu mir-riċevituri u b'hekk hafna mill-postijiet tax-xogħol jiġu protetti wkoll.

4.17 Hu importanti li niddistingwu bejn il-kumpanija u d-diretturi tagħha. Id-diretturi jistgħu ifallu waqt li r-riċevitur qiegħed isalva l-kumpanija u l-impjegati tagħha. Meta kumpanija tfalli, jista' jiġri li l-intraprendituri jfallu minhabba l-garanziji bankarji li jkun taw, anke jekk l-imġiba personali tagħhom ma kinitx qarrieqa. Il-Kummissjoni tinsab imħassba dwar dawn l-intraprendituri mhux qarrieqa. Oħrajn, li jfallu minhabba inkompetenza u nuqqas ta' vizjoni x'aktarx li ftit għandhom x'joffri lill-ekonomija, anke jekk jirnexxielhom isibu investituri li jappoġġjawhom. Mhux l-intraprendituri falluti kollha jisthooqqlhom opportunità oħra.

5. Kummenti speċifiċi

5.1 Id-dehra pubblika, l-edukazzjoni u l-mezzi tal-massa

5.1.1 Żgur illi l-aktar messaġġ qawwi li jistgħu jagħtu l-gvernijiet ta' l-Istati Membri lill-pubbliku in generali ser johroġ mill-bidliet fil-liġi dwar il-falliment. Meta l-liġi thegħġeġ, b'mod ċar, opportunità oħra għall-intraprendituri, dan ser ikun rifless fil-messaġġi tal-mezzi tal-massa.

5.1.2 Barra minn hekk, il-gvernijiet jistgħu jaħdmu ma' l-organizzazzjonijiet u l-istituzzjonijiet li jaħdmu mill-qrib ma' l-

intrapriži intraprenditorjali. Il-professjoni ta' l-accountants żgur li hi l-aktar istituzzjoni involuta, filwaqt li l-organizzazzjonijiet li jirrappreżentaw l-SMEs u l-kummerċjant indipendenti jistgħu jipparteċipaw ukoll.

5.1.3 Il-Komunikazzjoni ssemmi l-idea ta' programm ta' mertu għal dawk li jergħu jibdeu mill-ġdid b'suċċess. Jekk l-organizzazzjonijiet imsemmija hawn fuq jadottaw skemi bħal dawn, jista' jkun hemm appoġġ favorevoli mill-mezzi tal-massa.

5.2 Ir-rwol tal-liġi dwar il-falliment

5.2.1 Il-KESE jilqa' bis-shih il-punti kollha li tqajmu fil-Komunikazzjoni fir-rigward tal-liġi dwar il-falliment, soġġetti dejjem għad-dettalji tal-liġijiet li jidhlu fis-sehh dwar dan. Dawn il-punti li huma dettaljati fis-sezzjoni 3.2 aktar 'il fuq u jinkludu r-riko-noxximent formali ta' fallimenti mhux qarrieqa, it-tnaqqis ta' restrizzjonijiet legali, l-iskwalifiki u l-projbizzjonijiet bi procedimenti mgħaġġla li ma jtalwax aktar minn sena.

5.2.2 Il-KESE jemmen li hu importanti hafna li l-Istati Membri kollha jtemmu r-revizjoni tal-liġijiet dwar il-falliment tagħhom bl-inqas dewmien possibbli. B'żieda mat-tibdiliet fil-liġi, huwa importanti hafna li l-fallimenti jiġu trattati b'urgenza mill-qrati. Il-proċess irid ikun organizzat tajjeb. Dawn it-tibdiliet huma l-mira ewlenija tal-programm "Opportunità Oħra" (Second Chance).

5.3 Appoġġ attiv għal negozji friskju

5.3.1 Dan hu t-tieni messaġġ tal-Komunikazzjoni. Fih innifsu m'huwiex parti mill-programm "Opportunità Oħra". Minflok hu programm mahluq biex jevita l-falliment u biex jiproteġi n-negozji u l-impjegati. F'dan ir-rigward il-punt ewleni tal-Komunikazzjoni hu li tbiegħed fallimenti evitabbli permezz ta' twissija bikrija, id-dispożizzjoni ta' finanzjament temporanju u s-servizzi tal-konsulenti.

5.3.2 L-unika problema hi li għall-biċċa l-kbira ta' l-SMEs dan il-programm m'huwiex prattiku peress li hemm ftit mekkaniżmi għall-identifikazzjoni pro-attiva ta' negozji friskju fost l-għexieren ta' eluf ta' SMEs. Madankollu, l-Istati Membri huma mhegħa biex jagħmlu l-aħjar użu possibbli mill-possibbiltajiet li jeżistu, eż. l-użu Franciż ta' l-awtoritajiet tal-VAT biex jagħtu twissija bikrija lill-kumpaniji b'possibbiltà ta' problemi ta' likwidità. Il-Kummissjoni tghid illi l-miżuri ta' appoġġ għandhom jif-fukaw fuq il-harsien mill-falliment, il-parir espert u l-intervent f'waqtu. Il-problema tqum meta d-diretturi ma jirrealizzawx li n-negozju tagħhom jinsab f'periklu. Il-gvernijiet ta' l-Istati Membri iridu jaħdmu mal-professjoni ta' l-accountants u l-organizzazzjoni ta' appoġġ għall-SMEs biex jiżviluppaw dawk il-miżuri pro-attivi adegwati għall-kultura tagħhom ta' l-SMEs.

5.3.3 Il-KESE ma jissottovalutax id-diffikultajiet involuti fil-provvista ta' dan it-tip ta' appoġġ. Intervent tal-gvern biex iregġa' lura l-forzi tas-suq jista' jkun potenzjalment kontro-produċenti u jdghajjef id-dixxiplini tas-suq.

5.3.4 F'kumpaniji b'responsabbiltà pubblika limitata jeżisti l-obbligu doppju li l-kontijiet jiġu sottomessi fil-hin u li l-accountants u l-manigment jiċcertifikaw li l-kumpanija m'għadhiex fl-inkwiet, jiġifieri tista' thallas id-djun. L-infurzar ta' dawn id-dixxiplini fuq il-kumpaniji kollha, speċjalment is-sottomissjoni bikrija tal-kontijiet ittejjeb is-sistema ta' allarmi ta' twissija bikrija.

5.3.5 Sa fejn hu possibbli, il-KESE jilqa' dan l-iffukar fuq in-negozji friskju għaliex joffri l-prospett ta' konservazzjoni tal-postijiet tax-xogħol u l-kontinwità ta' impjeg.

5.4 Appoġġ attiv lill-intraprendituri għal tnedija mill-ġdid wara l-falliment

5.4.1 Filwaqt li bejn tnaq u sbatax-il Stat Membru biddlu jew jinsabu fil-proċess li jbiddu l-liġijiet tagħhom dwar il-falliment, ma hemm prattikament l-ebda attività fl-Istati Membri fir-rigward tar-rakkomandazzjonijiet ta' dan il-grupp tal-Kummissjoni.

5.4.2 Ir-raġuni għal din l-attività limitata hija, għal darb'ohra, li numru tal-proposti jistgħu jidhru bħala mexjin kontra l-forzi

tas-suq. Dan hu partikolarment minnu għall-proposti li l-banek għandhom ikunu anqas kawti u li l-awtoritajiet partikolari għandhom johlqu netwerks ta' appoġġ għall-intraprendituri li qed jerġghu jibdeu mill-ġdid..

5.4.3 Għandu jkun possibbli li l-proposti li jaqgħu taħt il-kompetenza tal-gvernijiet ta' l-Istati Membri — skemi ta' finanzjar pubbliku, aċċess għas-self għall-persuni li fallew ġenwinament u x-xiri pubbliku — jiġu implimentati minghajr hafna problemi anke qabel ma jinbidlu l-liġijiet dwar il-falliment.

5.4.4 Għandu jkun possibbli wkoll li dawk li joffru taħriġ lill-intraprendituri joffru wkoll taħriġ lil dawk li bdew mill-ġdid, skond kif tkun tidher it-talba.

5.5 Proposti oħra tal-Kummissjoni

5.5.1 Il-KESE jappoġġja bil-ferh is-sit elettroniku l-ġdid tal-Kummissjoni "for a second chance policy at <http://ec.europa.eu/sme2chance>." Ser ikun ta' għajjnuna b'mod partikolari għall-organizzazzjonijiet involuti fl-appoġġ ta' l-Istati Membri fl-inizjattivi ta' politika intitolata "Ċans Ieħor".

5.5.2 Waqt l-avveniment tar-Rebbiegħa 2009 ta' l-SMEs, il-Kummissjoni ser titratta t-temi tal-bidu mill-ġdid u ċ-ċans ieħor. Il-KESE jistenna li din l-inizjattiva tagħti impetu ġdid lill-elementi mhux vinkolanti tal-programm Opportunità Oħra.

Brussell, id-29 ta' Mejju 2008.

Il-President

tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew

Dimitris DIMITRIADIS